

Examen VMBO-KB

2010

tijdvak 1
vrijdag 21 mei
9.00 - 11.00 uur

geschiedenis en staatsinrichting CSE KB

Gebruik het bronnenboekje.

Dit examen bestaat uit 39 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 54 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Meerkeuzevragen

Schrijf alleen de hoofdletter van het goede antwoord op.

Staatsinrichting van Nederland

- 1p 1 Wat veranderde er door de invoering van de grondwet van 1848?
- A De macht van de burgerij werd kleiner.
 - B De macht van de koning werd groter.
 - C De onschendbaarheid van de koning werd ingevoerd.
 - D De onschendbaarheid van de minister werd afgeschaft.
- 1p 2 Op welke manier werd de Tweede Kamer tussen 1848 en 1917 samengesteld?
- A De leden werden benoemd door de koning.
 - B De leden werden benoemd door Provinciale Staten.
 - C De leden werden gekozen door middel van algemeen kiesrecht.
 - D De leden werden gekozen door middel van censuskiesrecht.
- 1p 3 In het programma van een politieke partij stond rond 1900 de volgende tekst:
"Het is ons doel de Nederlandse arbeiders deel te laten nemen aan de internationale klassenstrijd."
Van welke politieke partij is deze tekst afkomstig?
- A de ARP
 - B de Liberale Unie
 - C de RKSP
 - D de SDAP
- 2p 4 Geef **drie** verschillende voorbeelden waaruit blijkt dat vrouwen rond 1900 achtergesteld werden ten opzichte van mannen.

Gebruik bron 1.

- 1p 5 Bij welke politieke stroming hoort dit affiche?
- A de katholieken
 - B de liberalen
 - C de protestanten
 - D de socialisten

Gebruik bron 2.

- 1p 6 Stel, je wilt een werkstuk maken over het leven van Aletta Jacobs. Bij het zoeken naar informatie kom je deze speelfilm tegen.
→ Geeft de film volgens jou **betrouwbare** informatie voor jouw werkstuk of niet? Verklaar je antwoord.
Doe het zo:
Deze film geeft volgens mij wel/geen (maak een keuze) betrouwbare informatie, omdat ... (geef een verklaring).

Gebruik bron 3.

- 2p 7 In de tekst zitten twee fouten.
→ Welke **twee** fouten zitten in de tekst? Schrijf de fouten op en verbeter ze.
Doe het zo:
De eerste fout is ... (noem de fout).
Het moet zijn ... (schrijf de verbetering op).
De tweede fout is ... (noem de fout).
Het moet zijn ... (schrijf de verbetering op).

- 2p 8 Enkele beweringen over de Nederlandse rechtspraak:
- 1 Advocaten worden benoemd door de minister van Justitie.
 - 2 Bij rechtszaken bepaalt de rechter of iemand schuldig is of niet.
 - 3 De officier van justitie stelt de verdachte in staat van beschuldiging.
 - 4 Rechters moeten verantwoording afleggen aan de minister van Justitie.
- Welke **twee** beweringen zijn juist?

Gebruik bron 4.

- 1p 9 Van wie is deze folder afkomstig?
- A de Eerste Kamer
 - B de Nationale Ombudsman
 - C de Tweede Kamer
 - D het Ministerie van Sociale Zaken

Gebruik bron 5, 6 en 7.

- 2p 10 Vier begrippen die horen bij de staatsinrichting van Nederland:
- a censuskiesrecht
 - b referendum
 - c verzuiling
 - d vrouwenemancipatie
- Geef per bron aan welk begrip erbij hoort. Schrijf alleen een letter op.
Let op! Er blijft één letter over.
Doe het zo:
Bron 5 hoort bij ... (vul letter in).
(enz. tot en met bron 7)

Gebruik bron 8 en 9.

- 2p 11 Leden van de Tweede Kamer hebben rechten om hun werk te kunnen doen. Hieronder staan vijf van deze rechten:
- a amendement
 - b budget
 - c enquête
 - d initiatief
 - e interpellatie
- Geef per bron aan welk recht beschreven wordt. **Let op!** Er blijven drie letters over.
Doe het zo:
In bron 8: ... (vul een letter in).
In bron 9: ... (vul een letter in).

- 2p **12** Enkele stappen bij het tot stand komen van een wet zijn:
- 1 afkondiging in het Staatsblad
 - 2 behandeling in de Eerste Kamer
 - 3 behandeling in de Tweede Kamer
 - 4 bespreking in de ministerraad
 - 5 ondertekening door de koning(in) en één of meer ministers
- Zet de stappen in de juiste volgorde, vanaf het moment dat een minister een wetsvoorstel heeft gemaakt.
- Doe het zo:*
Eerst ..., dan ..., dan ..., vervolgens ... en ten slotte ... (schrijf de nummers op).
- 2p **13** De overheid zou **meer burgers** invloed kunnen geven op het landelijke bestuur in Nederland. Ook zou de overheid burgers **meer invloed** kunnen geven dan ze nu hebben op het landelijke bestuur in Nederland.
- Geef van beide mogelijkheden één voorbeeld.
- Doe het zo:*
Meer burgers invloed geven op het landelijke bestuur: ... (geef een voorbeeld).
Burgers **meer invloed** geven op het landelijke bestuur: ... (geef een voorbeeld).

Historisch overzicht vanaf 1900

- 2p **14** Enkele beweringen over de Eerste Wereldoorlog:
- 1 Bij het uitbreken van de oorlog waren Rusland en de Verenigde Staten de belangrijkste geallieerde landen.
 - 2 De aanleiding voor de oorlog was de aanval van Oostenrijk-Hongarije op Joegoslavië.
 - 3 De Duitse aanval liep in België en Noord-Frankrijk vast in een loopgravenoorlog.
 - 4 Duitsland en Oostenrijk-Hongarije waren bondgenoten van elkaar.
 - 5 Het communisme en het nationalisme waren twee belangrijke oorzaken van de Eerste Wereldoorlog.
- Geef per bewering aan of deze **juist** of **onjuist** is.
- Gebruik bron 10.*
- 1p **15** Je zoekt materiaal om een beeld te krijgen van het leven van soldaten tijdens de Eerste Wereldoorlog. Je vindt deze bron.
- Welke vraag moet gesteld worden om te kunnen zeggen of deze bron **betrouwbaar** is?
- A Heeft de schrijver dit zelf meegemaakt?
 - B Hoorde de schrijver bij de Geallieerden of bij de Centralen?
 - C Is het boek vertaald of origineel in het Nederlands geschreven?
 - D Waarom had de luitenant zoveel vertrouwen in de soldaat?

- 1p **16** Toen de Eerste Wereldoorlog uitbrak, dachten veel mensen dat het een frisse, vrolijke oorlog zou worden.
→ Geef een reden waarom veel mensen na korte tijd van mening veranderd waren.

Gebruik bron 10 en 11.

- 1p **17** Welke tekening uit bron 11 past bij de tekst van bron 10?
A tekening 1
B tekening 2
C tekening 3
D tekening 4

- 1p **18** Welke partij werd in Nederland opgericht naar het voorbeeld van de fascistische partij in Italië en van de nationaal-socialistische partij in Duitsland?
A ARP
B NSB
C NSDAP
D RKSP
E SDAP

- 2p **19** Noem een **overeenkomst** en een **verschil** tussen de **opvattingen** van het Duitse nationaal-socialisme en het Italiaanse fascisme.
Doe het zo:
Overeenkomst: ... (noem overeenkomst)
Verschil: het nationaal-socialisme ..., maar het fascisme ... (noem verschil).

Gebruik bron 12.

- 2p **20** De maker van de fotomontage gebruikt een uitspraak van Hitler.
→ Wat bedoelde Hitler met deze uitspraak en wat bedoelde de maker van de fotomontage ermee?
Doe het zo:
Hitler bedoelde: ...
De maker van de fotomontage bedoelde: ...

Gebruik bron 13, 14, 15, 16 en 17.

- 1p **21** In welke **twee** bronnen zijn kenmerken van de Blitzkrieg te zien? Schrijf alleen de nummers op.

Gebruik bron 18.

- 1p **22** Dit artikel stond in een officieel toegestane krant in Nederland tijdens de Duitse bezetting.
→ Waaruit blijkt dat dit artikel afkomstig is uit een officieel toegestane krant en niet uit een illegale krant?
Doe het zo:
Dit artikel stond in een officieel toegestane krant, want ... (geef een verklaring).

Gebruik bron 19.

- 1p **23** De schrijver van de brief vraagt om één van de ontruimde of leegstaande woningen.
→ Geef een verklaring waarom deze woningen tijdens de Tweede Wereldoorlog in Apeldoorn beschikbaar waren.
- 1p **24** Waarom wordt de Slag bij Stalingrad vaak gezien als een keerpunt in de Tweede Wereldoorlog?
- A** Amerikaanse soldaten deden toen voor het eerst mee aan de gevechten in Europa.
 - B** Het Duitse leger werd toen voor het eerst op grote schaal teruggedrongen.
 - C** Het Engelse leger moest toen voor het eerst vechten op twee fronten.
 - D** Russische soldaten werden toen voor het eerst massaal krijgsgevangen gemaakt.

Gebruik bron 20.

- 1p **25** Welke pijl geeft het gebied aan waar D-day heeft plaatsgevonden?
- A** pijl 1
 - B** pijl 2
 - C** pijl 3
 - D** pijl 4

- 1p **26** Enkele gebeurtenissen uit de Tweede Wereldoorlog:

- 1 De aanval op Pearl Harbor
- 2 De atoombom op Hiroshima
- 3 De Duitse inval in Polen
- 4 De invasie in Normandië

→ Zet de gebeurtenissen in de juiste volgorde, van vroeger naar later.

Doe het zo:

Eerst ..., dan ..., vervolgens ... en ten slotte ... (vul nummers in).

Gebruik bron 21.

- 1p **27** In welk jaar is de foto gemaakt? Kies uit: 1944, 1954 of 1964. Geef ook aan waarom je voor dat jaartal gekozen hebt.

Doe het zo:

De foto is gemaakt in ... (vul jaartal in), omdat... (geef een reden).

- 1p **28** Geef één reden waarom de westerse landen na de Blokkade van Berlijn de NAVO hebben opgericht.

Gebruik bron 22.

- 1p **29** De jaartallen in de kaart verwijzen naar het jaar waarin bepaalde landen onafhankelijk zijn geworden.

→ Welke naam wordt gegeven aan het historische proces waarbij deze landen onafhankelijk werden?

Gebruik bron 23, 24, 25 en 26.

- 2p **30** Wie was **tijdens de Cubacrisis** de president van de Verenigde Staten en wie de leider van de Sovjetunie? Schrijf achter de naam de bron die erbij hoort.

Doe het zo:

De president van de Verenigde Staten was ... (geef naam); hij is te zien in bron ... (vul nummer in).

De leider van de Sovjetunie was ... (geef naam); hij is te zien in bron ... (vul nummer in).

- 1p **31** Hieronder staan enkele titels van hoofdstukken uit een boek over Nederland in de twintigste eeuw:

Hoofdstuk 1: 1900-1920

Hoofdstuk 2: 1920-1940

Hoofdstuk 3: 1940-1960

Hoofdstuk 4: 1960-1980

Hoofdstuk 5: 1980-2000

→ Bij welk hoofdstuk hoort de Eerste Feministische Golf en bij welk hoofdstuk de Tweede Feministische Golf?

	Eerste Feministische Golf	Tweede Feministische Golf
A	Hoofdstuk 1	Hoofdstuk 3
B	Hoofdstuk 1	Hoofdstuk 4
C	Hoofdstuk 2	Hoofdstuk 3
D	Hoofdstuk 2	Hoofdstuk 5
E	Hoofdstuk 3	Hoofdstuk 4
F	Hoofdstuk 3	Hoofdstuk 5

Gebruik bron 27.

- 1p **32** Bij welke kolom hoort het opschrift 'niet-kerkelijkheid'?

A kolom 1

B kolom 2

C kolom 3

Gebruik nogmaals bron 27.

- 1p **33** Geef een verklaring voor de toename van de percentages in kolom 4.

- 2p **34** De meningen over Gorbatsjov lopen sterk uiteen, ook in de geschiedenisboeken die geschreven zijn na 1989. In een Duits geschiedenisboek zal een ander oordeel over hem staan dan in een Russisch geschiedenisboek.

→ Noem eerst een voorbeeld van Gorbatsjovs beleid dat in het **Duitse** boek als **positief** zal worden beschreven. Geef daarna een voorbeeld van Gorbatsjovs beleid dat in het **Russische** boek als **negatief** zal worden beschreven.

Doe het zo:

het Duitse boek: Gorbatsjov ... (noem een positief voorbeeld).

het Russische boek: Gorbatsjov ... (noem een **ander**, maar dan negatief voorbeeld).

Let op: de laatste vragen van dit examen staan op de volgende pagina.

Gebruik bron 28.

- 1p **35** Naar aanleiding van welke gebeurtenis is deze prent gemaakt?
- 1p **36** De Verenigde Staten werden in hun strijd tegen het terrorisme gesteund door Nederland.
→ Noem één **historische** reden waarom veel Nederlanders de Verenigde Staten steunden in hun strijd tegen het terrorisme.

Gebruik bron 29.

- 3p **37** Vier onderwerpen in een informatieboekje over de Europese Unie uit 2006:
- a de Europese Commissie
 - b EU-landen die de euro gebruiken
 - c het Europees Parlement
 - d symbolen van de EU
- Geef per onderwerp aan welke afbeelding daar bij hoort. **Let op!** Er blijven drie afbeeldingen over.

Doe het zo:

Bij onderwerp a hoort afbeelding ... (vul nummer in).
(enz. tot en met onderwerp d)

Gebruik bron 30, 31, 32 en 33.

- 2p **38** Vier personen uit de twintigste eeuw:
- a kroonprins Frans-Ferdinand
 - b minister-president Churchill
 - c minister-president Colijn
 - d secretaris-generaal Gorbatsjov
- Geef per bron aan welke persoon daarbij past.

Doe het zo:

Bron 30 past bij persoon ... (vul letter in)
(enz. tot en met bron 33)

- 1p **39** Hieronder staan drie regeringsleiders die in de twintigste eeuw op verschillende momenten aan de macht waren.
In welke historische volgorde, van vroeger naar later, waren deze leiders aan de macht?
- A** Churchill – Colijn – Gorbatsjov
 - B** Churchill – Gorbatsjov – Colijn
 - C** Colijn – Churchill – Gorbatsjov
 - D** Colijn – Gorbatsjov – Churchill
 - E** Gorbatsjov – Churchill – Colijn
 - F** Gorbatsjov – Colijn – Churchill

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.